

Analiza dokumentacji wychowanków placówek z woj. śląskiego umieszczonych w szpitalach psychiatrycznych w latach 2004-2006

Doniesienia mediów o organizowaniu „kolonii” w szpitalu psychiatrycznym w Krośnicach dla dzieci z domów dziecka zaniepokoiły Rzecznika Praw Obywatelskich. W związku z powyższym zwrócił się do departamentów pomocy społecznej urzędów wojewódzkich (organów nadzoru nad placówkami opiekuńczymi) z prośbą o informacje o każdym dziecku z placówki opiekuńczej przebywającym na oddziale psychiatrycznym w latach 2004 – 2006.

Informacja winna zawierać:

1. nazwę placówki
2. wiek dziecka, płeć
3. czas pobytu w szpitalu, datę umieszczenia dziecka w placówce
4. powód decyzji o umieszczeniu wychowanka w szpitalu psychiatrycznym oraz kopię skierowania.
5. kopię oświadczenia rodziców/opiekunów prawnych o wyrażeniu zgody na skierowanie dziecka do szpitala psychiatrycznego lub stosowne postanowienie sądu rodzinnego
6. w przypadku wychowanków 16 –letnich kopię ich oświadczenia, iż wyrażają zgodę na umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym.

Ad. 1 Rodzaje placówek

W woj. śląskim w placówkach umieszczono ogółem 80 dzieci, w tym 17 wielokrotnie, jedno - nawet 6-krotnie. Informacje pochodzą z 25 placówek, w tym: publicznych i niepublicznych socjalizacyjnych, interwencyjnych, wielofunkcyjnych i 2 rodzinnych domów dziecka.

Placówki, z których umieszczano dzieci w szpitalach psychiatrycznych:

1. Dom dziecka w Chorzenicach 1x 3
2. Ośrodek usług opiekuńczo-wychowawczych w Zawierciu 1
3. Dom dziecka w Rybniku 6 w tym 1x2
4. Powiatowy dom dziecka w Żywcu 1
5. Ośrodek pomocy dziecku i rodzinie w Będzinie 1
6. Dom dziecka w Ciasnej 2
7. Dom dziecka w Sarnowie 8 w tym 2x2 i 1x6
8. Dom dziecka w Cieszynie 1x2
9. Dom dziecka w Orzeszu 5
10. Powiatowy dom dziecka w Gorzyczkach 2
11. Dom dziecka w Kończycach Wielkich 1
12. Powiatowa placówka opiekuńczo-wychowawcza w Jaworznie 1x2
13. Dom dziecka w Zabrze 1x4 (przeniesiony do dps w Pilchowicach)
14. Centrum wsparcia kryzysowego dzieci i młodzieży w Zabrze 2
15. Ośrodek pomocy dzieciom i rodzinie w Rudzie Śl. 5
16. Dom dziecka w Piekarach Śl. 2
17. Dom dziecka nr 1 w Katowicach 1
18. Dom dziecka nr 2 w Katowicach 1
19. Dom dziecka Stanica 2
20. Dom dziecka Zakątek 5
18. Ośrodek usług opiekuńczo- wychowawczych w Tychach 7, 2x2
19. Pogotowie opiekuńcze Częstochowie 3, 1x2

20. Dom dziecka nr 1 w Gliwicach 1
21. Dom dziecka nr 2 w Gliwicach 5 1x2
22. Dom dziecka nr 1 w Bytomiu 3
23. Dom dziecka nr 3 w Gliwicach 1
24. Dom dziecka nr 2 w Bytomiu 6 w tym 4x2
25. Dom dziecka w Chorzowie 4

Ogółem w woj. śląskim w 2005 r. było 100 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 23 niepubliczne (3448 miejsc, 4986 wychowanków), 14 wielofunkcyjnych, w tym 2 niepubliczne (685 miejsc, 949 wychowanków), 28 socjalizacyjnych, w tym 3 niepubliczne (1274 miejsca, 1868 wychowanków), 26 rodzinnych (195 miejsc, 211 wychowanków), 7 interwencyjnych, w tym jedna niepubliczna (304 miejsca, 724 wychowanków), 23 opiekuńcze, w tym 15 niepublicznych (875 miejsc, 1098 wychowanków).
(Dane MPiPS).

Ad.2 Wiek dzieci umieszczanych w szpitalach

Informacje o wieku dzieci umieszczanych w szpitalach prezentuje poniższa tabela. Najmłodsze dziecko miało 7 lat, najstarsze - 19. Najwięcej umieszczano 13- i 16-latków. W 5 przypadkach brakowało danych o wieku dziecka.

wiek	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
liczba dzieci	1	1	1	3	5	10	14	8	8	12	8	2	2

Ad. 3 Czas pobytu

Najkrótsze pobyty w szpitalu trwały kilka dni (3 dni w przypadku zatrucia klejem), (4 dni przy próbie samobójczej 17-latka). Liczną grupę stanowiły pobyty do 10 dni, rzadko dłuższe. Najdłuższy pobyt trwał około miesiąca.

Ad. 4 Powód umieszczenia w szpitalu/diagnoza

Najczęstsza diagnoza to „zaburzenia zachowania, zaburzenia emocji, problemy socjalizacji, impulsywność w zachowaniu, lekceważący stosunek do dorosłych, agresja, drażliwość nadpobudliwość, FAS, zaburzenia zachowania z upośledzeniem umysłowym, trudności wychowawcze, próba samobójcza, impulsywne niekontrolowanie zachowania, wzmożona agresja wobec wychowanków i wychowawców, problemy wychowawcze, tendencje samobójcze, zaburzenia psychotyczne, potrzeba detoxu, nadpobudliwość seksualna u 10-latka, łącznie z hiperkinetycznymi zaburzeniami zachowania, podejrzenie molestowania przez ojca (pobyt diagnostyczny niemal 16-latki), zachowania agresywne po wążaniu kleju.

Ad. 5 Dokumentacja oświadczenia opiekunów prawnych

- Przesłano kopię zgody opiekuna prawnego nawet nie wspominając o zgodzie wychowanki (17-latki).
- Napisano, iż zgody podpisywali opiekunowie prawni wychowawcy, ale o zgodzie 16-latki nie wspomniano.
- W kilku przypadkach do szpitala kierowało pogotowie ratunkowe.
- Załączono dwie decyzje marszałka województwa o umieszczeniu małoletnich w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym psychiatrycznym dla dzieci z ośrodka

lecniczo-rehabilitacyjnego w Kamieńcu Zbroslawicach: w jednym przypadku na okres trzech miesięcy, a w drugim - z decyzją o przedłużeniu pobytu o 6 miesięcy.

- Załączono postanowienie sądu rodzinnego o umieszczeniu nieletniej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.
- Załączono oświadczenie rodzica zaraz po przyjęciu do placówki wobec obu synów, którzy trafili do szpitala niemal rok później, ale w różnych terminach i do różnych szpitali.
- Załączono kilka blankietów zgody rodziców w razie zagrożenia życia i zdrowia dziecka („zgadzam się na badania diagnostyczne, zabiegi operacyjne”).
- Załączono postanowienie sądu wydane w trybie natychmiastowym w dniu zawiadomienia sądu przez placówkę, w związku z niemożnością skontaktowania się z rodzicami.
- Przy umieszczeniu w szpitalu psychiatrycznym napisano: „decyzja marszałka woj. śląskiego”; należy domniemywać, że chodziło o umieszczenie w placówce opiekuńczo-leczniczej.

Ad. 6 Dokumentacja oświadczenia osób powyżej 16 roku życia

- Załączono opinię psychiatryczną wykonaną na zlecenie sądu w związku z brakiem zgody 17-latką (nic nie wiadomo o jego opiece); z kolei w opinii napisano, że pacjent świadomie wyraził zgodę na pobyt.
- Załączono dokumentację 17-letniego pacjenta umieszczonego interwencyjnie przez pogotowie ratunkowe z powodu nasilonej agresji i autoagresji. Personel domu dziecka zwrócił się do sądu rodzinnego o wydanie zgody w dniu umieszczenia wychowanka w szpitalu. Sąd poprosił o szczegółowe uzasadnienie i wyznaczył rozprawę za 2 tygodnie, pacjent był w szpitalu tydzień.

Uwagi

- Często podaje się informacje o zgodzie opiekuna pomijając w ogóle informację, czy była zgoda pacjenta powyżej 16 lat.
- Niejasne jest, dlaczego niektóre placówki posiadają dokumenty lub ich kopie a inne nie.